

Vitens Natuurlijk

Montferland

Een wandeling door het gevarieerde Bergher bos.

STARTPUNT:
DE WANDELING START VANAF HET
BOSRESTAURANT 'T PEESKE, AAN DE
PEESKESWEG 12 IN BEEK (GLD).

Vlak bij het restaurant, ligt aan de weg, een grote parkeerplaats.

Het is een wandeling van 5 km, aangeven door blauwe pijltjes en is uitgezet door Natuurmonumenten. Er is ook een kortere wandeling van 1.5 km, die geschikt is voor rolstoelgebruikers.

LUISTERPUNT 1:
BIJ HET RESTAURANT 'T PEESKE

Het is misschien wel een wat vreemde naam: restaurant 't Peeske. De naam is echter afgeleid van het Latijnse woord 'pasuum' dat vruchtbaar land of waterrijke weidegronden betekent. Het is nu moeilijk voor te stellen dat het restaurant aan het einde van de negentiende eeuw dienst deed als watermolen, waar graan gemalen werd. Het was een zogenaamde bovenslagmolen, waarvan het waterrad allang weer verdwenen is. De hooggelegen vijver, die je hier ziet, deed daarbij dienst als waterbuffer. Wanneer de molenaar wilde gaan malen, liet hij het water uit deze vijver langs het rad naar beneden lopen, waardoor de molen in beweging kwam. In een paar uur tijd was de vijver weer leeg en stond de molen dus ook weer stil. De molenaar moest dan

wachten totdat het water in de hooggelegen vijver weer aangevuld was. Dit gebeurde langzaam door het water van de bron, gelegen aan de andere kant van de vijver.

Maar dat ging te langzaam. De molenaar koos al snel voor een ander vak. De bron zorgt nog steeds voor de aanvoer van het water. 't Peeske is daarna nog korte tijd een badhuis geweest, want al in vroegere tijden gingen de rijke mensen in het mooie Montferland op vakantie en kwamen dan bij 't Peeske een bad nemen. Omdat het bronwater hier slechts 6 graden is, kwam hier ook alweer vlug een eind aan. Rond 1910-1920 is het een café-restaurant geworden en zo te zien was dit wel een schot in de roos. Loop even links om de waterplas heen naar de bron aan de andere kant.

Vitens Natuurlijk

Montferland

Een wandeling door het gevarieerde Bergher bos.

LUISTERPUNT 2: BIJ DE BRON AAN DE ANDERE KANT VAN DE VIJVER.

Hier komt dus het bronwater aan de oppervlakte en ontspringt een beek, die naar beneden het dal in stroomt. De overlevering zegt, dat hier ook de plaatsnaam Beek vandaan komt. Dit bronwater vult dus de vijver, maar in het moerasje om de bron heen groeien plantjes, die behoefte hebben aan kwelwater, zoals het moerasviooltje, nagelkruid en bitterzoet maar ook een bijzonder en zeldzaam plantje dat goudveil heet.

Loop verder rond de vijver en volg dan verder de blauwe pijltjes vanaf 't Peeske.

LUISTERPUNT 3: AAN DE RAND VAN DE AKKERS, BIJ EEN BANKJE BIJ NR 3 EEN PAAL- TJE MET EEN PADDENSTOEL EROP.

Natuurmonumenten heeft ook verschillende akkerlanden in eigen beheer, deze liggen als een zoom om de bossen heen. De akkers, die eruit zien als een lappendeken, stralen een landelijke sfeer uit. Er wordt op een natuurvriendelijke manier winterrogge, gerst en haver geteeld, afgewisseld met grasklaver. Door verantwoorde bemesting en steeds wisselende teelt, bloeien ook vele soorten kruiden en krijgen we een mooie populatie akkervogels. Bovendien komt er geen verontreiniging in het grondwater en dat is weer belangrijk omdat in Montferland ook een waterwingebied ligt. Van hieruit zie je het plaatsje Beek in de verte liggen.

LUISTERPUNT 4: OP EEN HELLING IN HET BOS.

We zijn in het Bergherbos. Het is een mooi gevarieerd bos dat gelegen is op een stuwwallencomplex uit de voorlaatste IJstijd van zo'n 140.000 jaar geleden. De bekendste heuvels zijn de Hettenheuvel (93 m. hoog), Montferland (68 m.) en de Eltenberg (eveneens 68 m hoog). De wandeling gaat daarom door een glooiend bos. De paden zijn zomer en winter goed begaanbaar. Je ziet overal grint liggen, dat is niet opgebracht door de mens, nee het is een natuurlijk materiaal, dat na de IJstijd hier achtergebleven is.

Vitens Natuurlijk

Montferland

Een wandeling door het gevarieerde Bergher bos.

LUISTERPUNT 5: BIJ DICHT BEGROEIING IN HET BOS. PAS OP VOOR TEKEN!!

De ziekte van Lyme is een infectieziekte, die veroorzaakt wordt door de bacterie *Borrelia* en meestal wordt overgedragen door de beet van een besmette teek. Teken zijn parasieten, kleine spinachtige beestjes. Tekenbeten komen het meest voor als het een beetje warm en vochtig is. De teken zitten vaak in lage struikgewassen en hoog gras.

Als je daar doorheen loopt, moet je zorgen dat je dat niet doet in een korte broek of met blote armen. Zorg dus dat je armen, voeten en benen goed bedekt zijn. Teken kunnen door de kleinste openingen kruipen, dus het is verstandig om 's avonds bij het douchen nog even te controleren of er geen teken op je lichaam zitten. Ze hechten zich vast aan de huid en zuigen zich vol met bloed. Als je er een vindt, kun je ze verwijderen met een tekentang. Gebruik nooit alcohol en het is ook niet veilig om de teek met je duim en wijsvinger eruit te trekken, want dan kun je ze platdrukken en dan krijg je alsnog de bacteriën binnen. Controleer wel een tijd of je geen besmetting hebt opgelopen. Je

herkent de symptomen van besmetting vaak aan een rode ring op de plaats van de tekenbeet. Een besmetting kan leiden tot allerlei ernstige klachten. Als de huisarts er op tijd bij is, is de ziekte makkelijk te behandelen met antibiotica. Maak je niet ongerust als je een teek hebt opgelopen. Niet iedere teek is besmet, maar let wel goed op de bijverschijnselen. Als je op de mooie wandelpaden van onze route blijft, dan is er weinig kans op een tekenbeet. Wandelen doen we immers voor onze gezondheid en niet om ziek te worden.

LUISTERPUNT 6: BIJ EEN OPEN PLEK IN HET BOS

Goed bosbeheer is belangrijk. In Nederland zijn in de vorige eeuw veel bossen aangeplant voor houtproductie. In de jaren 20-30 gebeurde dit in het kader van de werkverschaffing. Eerst werden veel grove dennen gebruikt, omdat dit goed hout was om de gangen in de mijnen te stutten. Later werden andere boomsoorten uit Europa, Noord Amerika en Azië geplant, zoals fijnspar, douglas en japanse larken. Deze boomsoorten groeien namelijk snel en leveren een goede kwaliteit hout. De bomen werden altijd dicht bij elkaar geplant om er zo voor te zorgen dat ze mooie rechte stammen kregen. De vroegere eigenaren van het Bergherbos - de Duitse adellijke familie Von Hohenzollern - waren voorlopers op bosbouwgebied. Zij begonnen al in de 18e eeuw met het zaaien en planten

van grove dennen, in de 19 eeuw gevolgd door de fijnspar. De familie van Heek heeft in de vorige eeuw veel douglassparren en Japanse larken aangeplant.

Natuurmonumenten dunt het bos uit, waarbij een aantal bomen wordt weggehaald om andere bomen ruimte te geven om uit te groeien tot woudeuzen en maakt ook open plekken om het bos weer te verjongen. Zo krijgen ook inheemse boomsoorten een kans en wordt het bos gevarieerder en natuurlijker. De verjonging geschiedt deels op een natuurlijke wijze en deels worden er ook nieuwe bomen aangeplant. In dat laatste geval plant Natuurmonumenten dan bomen, die in dit gebied niet zoveel (meer) voorkomen, maar die er wel thuishoren, zoals de haagbeuk, de zoete kers en de kleinbladige linde. Op dit perceel zijn een aantal grove dennen blijven staan. Deze dennen zijn zo'n 70 tot 80 jaar oud. De douglassensparren, die er ook stonden, zijn weggehaald. Dat is geen inheemse soort en bovendien groeien ze zo hard, dat ze te veel licht weg nemen van de andere bomen. Hier zie je ook dat de takken met een groot apparaat geklepeld, zeg maar versnipperd zijn. Deze snippers vormen dan weer een goede voedingsbodem voor de nieuwe jonge bomen, die hier weldra zullen gaan groeien.

Vitens Natuurlijk

Montferland

Een wandeling door het gevarieerde Bergher bos.

LUISTERPUNT 7:

BIJ HET SPEELBOS VOOR DE KINDEREN

Je kinderen kunnen hier lekker hun gang gaan. Ze kunnen spelen in de aangelegde dassenburcht of met takken een hut bouwen.

We zijn nu aan het einde van de wandelroute gekomen in het mooie Montferland. Waar de naam Montferland vandaan komt is niet helemaal duidelijk. Er wordt beweerd dat dit uit de tijd kwam, dat aan het hof van de edellieden, die hier woonden, veel Frans werd gesproken. Het kasteel stond op een berg en het Franse woord voor berg is Mont..

Maar of het waar is, je ne sais pas.